

en gennemgang af Østeuropas transformation til markedsøkonomi og de erhvervsmæssige og sociale konsekvenser heraf. Der er tale om originalbidrag af høj værdi, der understreger tysk geografis kvalitet.

Hans Thor Andersen

A.Madanipour: Tehran, the making of a metropolis. Chichester, Wiley, 1998. XII, 289 s., ill. 24 cm. GBP 45,-.

R.Cybriwsky: Tokyo, the Shogun's city at the twenty-first century. Chichester, Wiley, 1998. XI, 260 s., ill. 25 cm. GBP 17,-.

J.Kim & S.-C. Choe: Seoul, the making of a metropolis. Chichester, Wiley, 1997. XVI, 261 s., ill. 24 cm. GBP 45,-.

Disse tre bøger er udkommet i en og samme serie ("World Cities"), som redigeres af geografi-professorerne R. J. Johnston og P. Knox. Der er dog intet ydre tegn på, at bøgerne har noget indbyrdes til fælles, da både tryk, format og forside er forskellig fra bog til bog. Forfatterne til de enkelte bøger har rødder i forskellige videnskabelige discipliner, og når man kaster et blik på indholdsfortegnelsen, ser det da også umiddelbart ud til, at bøgerne er struktureret på hver sin måde. Der kan således ligge den pointe bag de forskellige fremtrædelsesformer, at læseren ikke forventer en systematisk og ensartet gennemgang af såkaldte "world cities". Og det får man så sandelig heller ikke. Godt nok behandler hver bog en række fælles temaer og aspekter. For det første et rids af byudviklingens historiske forløb. For det andet en beskrivelse af den nutidige by, såsom den erhvervsmæssige basis, den demografiske udvikling, de fremherskende træk af bystrukturen, samt aspekter ved den planlægningsmæssige og forvaltningsmæssige praksis. Og for det tredje en afsluttende refleksion over udfordringer og problemer - herunder miljømæssige - for byudviklingen i det næste århundrede. Men der er stor forskel på den måde, de enkelte forfattere har valgt at behandle de fælles temaer, såvel i form som i prioritering af indhold. Formen spænder fra en mere teknokratisk og relativ kedsommelig gennemgang i bogen om Seoul til en langt mere personlig og vedkommende stil i behandling af Tokyo. Denne bog er sine steder decideret morsom. Et af højdepunkterne er efter min mening forfatterens eksemplificering af den alvor, hvormed man fra forskellige erhvervsorganisationers side forsøger at "internationalisere" Tokyo indenfor alle mulige urbane aspekter. I eksemplet deltager forfatteren således i en dybt seriøst anlagt konference, som har til formål at evaluere offentlige toiletter i Tokyo udfra et udenlandsk komfort-synspunkt. Det personlige præg kommer tydeligt

frem i et inspirerende kapitel med titlen "Faces of the Metropolis", hvor forfatteren går i dybden med udvalgte steder i byen; noget sådant kan man kun gøre på baggrund af stor indføling og viden. Bogen om Teheran skal roses for sin nuancerede diskussion af de økonomiske, sociale, politiske og kulturelle drivkræfter, som ligger bag byudviklingen. Alle bøgerne indeholder mange figurer, tabeller og overskuelige kort, hvoraf langt hovedparten fungerer godt i relation til teksten.

Niels Fold

Cities in transition. B.Blanke & R.Smith, eds. Basingstoke, Macmillan, 1999. XII, 272 s. 23 cm. GBP 50,-.

Bogen er resultat af en konference i Bristol 1997, der blev afholdt som led i et tysk-engelske forskningsamarbejde. Bogens titel er tidstypisk og bredtfaavnende, men også intetsigende. Dens indhold består af en kort første sektion, der omhandler byernes fremtid: ønskelige og skræmmende fremtider. Den første er den økologisk afbalancerede by med social harmoni, mens den sidste er fyldt med sociale konflikter, vold og undertrykkelse. Hvilken fremtid der realiseres afhænger af os selv. Anden sektion består af syv kapitler, der behandler forskellige sider af forholdet mellem globale og lokale relationer: Identitet, lokal-samfund, den segregerede by og den postindustrielle by. Tredie del beskæftiger sig med mulighederne for at udvikle lokale strategier, der matcher den globale udfordring. Temaerne er udviklingen af nye styrings- og reguleringsformer (governance), identificering af innovative potentialer, institutionel kapacitet, lokale handlingsmuligheder og mobilisering af lokale ressourcer. Bogen har en noget svingende kvalitet, men især den sidste sektion er relevant også i dansk sammenhæng.

Hans Thor Andersen

Sustainable Development in a Developing World. Colin Kirkpatrick & Norman Lee, eds. Cheltenham, Edward Elgar, 1997. XV, 261 s., ill. 24 cm. GBP 55,-p.

Der er behov for at kunne integrere økonomiske, sociale og miljømæssige hensyn i styringen af en bæredygtig samfundsmæssig udviklingsproces. Det er udgangspunktet for denne bog, som er blevet til på baggrund af udvalgte konferencebidrag. Hensigten med samlingen af artikler er på forskellig vis at belyse, hvordan vurderinger af virkninger indenfor disse tre sfærer kan integreres med det formål at tilvejebringe et mere fuldstændigt beslutningsgrundlag. Ikke blot når det drejer sig om at vurdere virkningen af enkeltprojekter (hvad enten disse er sektor- eller

lokalitets-specifikke), men også når talen er om virkninger af programmer og generelle initiativer, såkaldte strategiske virknings-vurderinger. Bogen er inddelt i tre overordnede dele, hvor første del indledes af redaktørerne med en udmærket introduktion. I denne forklares forskellen mellem de tre typer - økonomiske (cost-benefit), sociale og miljømæssige - virkningsvurderinger (impact analyses), og der argumenteres for nødvendigheden af at udvikle og anvende integrerede analyser i beslutningsgrundlaget. Alt efter hvilket problem, som skal virknings-vurderes, kan der dog være tale om stærkere eller svagere former for integration af vurderinger i beslutningsgrundlaget; der findes således ikke én endegyldig model for integrationen. Derudover gives der en kortfattet beskrivelse af indholdet i bogens øvrige 13 bidrag og der afsluttes med en række anbefalinger til det fremtidige udviklingsarbejde af integrative metoder. Resten af bogens første del udgøres af to artikler, som hver især argumenterer for nødvendigheden af at integrere strategiske miljøvurderinger i mere overordnede programmer og internationale politikreformer. Nærmere bestemt er der tale om henholdsvis de gældsplagede ulandes strukturtilpasningsprogrammer og en liberalisering af den internationale handel. Artiklerne er skrevet af personer med tilknytning til internationale organisationer (OECD og FN) og fulde af gode råd og anbefalinger for de fremtidige - overordentlig omfattende - vurderingsprocedurer, men de er uden synderlige refleksioner over barrierer for gennemførelsen af alle de gode intentioner. Anden del indeholder angiveligt (5) bidrag med mere alment analytisk og metodisk indhold mens tredje del består af (6) eksemplariske case-studier. Denne opdeling er imidlertid ikke særlig let at genfinde i de 11 bidrag, som alle indeholder metodiske overvejelser og mere eller mindre detaljerede referencer til konkrete studier. I det hele taget er den noget uoverskuelige og ikke særlig klare strukturering af bogen nok dens største

svaghed, som den deler med mange andre antologier baseret på konference-bidrag. De enkelte bidrag er ikke forsøgt bundet sammen og der er mange gentagelser. Empirisk materiale fra de industrialiserede lande blandes med studier fra ulande, men den kontekstafhængige anvendelighed af metoderne gøres ikke til genstand for diskussion. Det er også et fåtal af analyserne, som inddrager aktører, relationer og processer udenfor staten. I langt hovedparten af bidragene anses "det offentlige" at skulle gennemføre en politik truffet på baggrund af et rationelt valg mellem en række alternativer. Når det er sagt, så kan adskillige bidrag læses med udbytte. Her skal især fremhæves en interessant analyse af mulighederne for at vurdere værdien af ikke-markedsbaserede fordele ved et specielt designet småskala vandforsyningsprojekt i Zimbabwe. Nærmere bestemt er der tale om et forsøg på at kvantificere værdien af 1) renere og mere pålidelig forsyning af drikkevand, samt 2) værdien af forøget sikkerhed i fødevarerforsyning og indkomst gennem nye muligheder for at dyrke grøntsager til afsætning på det lokale marked. Dette bidrag indikerer på samme tid, at det er på det projektnære niveau, at integrationsbestrebelsene er kommet længst. Bogen kan derfor også læses som en slags statusopgørelse: der er et godt stykke vej tilbage før økonomiske, sociale og miljømæssige virknings-vurderinger kan integreres i et samlet strategisk perspektiv.

Niels Fold

Indgået til redaktionen

Global change: Konsequenzen für die Umwelt. 51. Deutscher Geographentag Bonn, 6. bis 11. Oktober 1997. R. Dikau, Hrsg. Europa in einer Welt im Wandel; Bd. 1. Stuttgart, Steiner, 1998. 223 s., ill. 24 cm. DEM 60,-.